

vember dette Aar, da vort Udvalg ang. Efterskolen til den Tid træder sammen for at overveje, om der fra D. K.s Side kan gøres noget for at fremme denne for vort Lands Kvinder saa vigtige Sag.

Astrid Stampe-Feddersen,
Formand i Fællesstyrelsen for Dansk Kvindesamfund.

Th. Daugaard.

Litteratur.

—o—

Anna Kock-Schøler: Jørgen Bugge, Lystspil i fire Akter, opført paa Dagmar-teatret.

„Det er sikkert et godt Stykke, — det trækker ikke Hus.“ Saaledes sagde en kendt Københavner til os i Dagmar-teatrets Forhal, den Aften vi, opskræmmede ved at høre, at Stykket vilde blive taget af Plakaten, skyndte os at gøre Bekendtskab med det. Og vi maatte give ham Ret; der var mange tomme Pladser, hele Stolerækker, men Stykket fængslede ikke desto mindre lige til sidste Replik, og Skuespillere og Forfattere delte, forekom det os, i lige Grad Æren derfor.

Det vilde derfor være meget beklageligt og lidet til Ære for vort Teaterpublikum, om en saa stor Indsats fra begge Sider skulde være gjort blot for efter en 3—4 Opførelser at hænges. — Som dramatisk Debutarbejde er der mange rosende Ord at sige om Fru Koch-Schølers Skuespil og kun faa Indvendinger at gøre. Vor allerførste skal gælde Stykkets Karakteristik som Lystspil. Ganske vist har Forfatteren krydret dets dybe Alvor med en Række muntre Optrin og Replikker, som kildrer Publikums Lattermuskler, maaske i den Hensigt at faa Alvoren til lettere at glide ned, men Hovedvægten er i den Grad lagt paa Konflikten mellem de to Ægtefællers Livssyn, og Opgørene mellem disse indtager en saa fremragende Plads, at Benævnelsen Lystspil er ganske misvisende, og den glade Midagsherre, som har indfundet sig for at faa sine Fordøjelsesorganer behagelig rystede af en fornøjelig Latter, har haft al god Grund til at føle sig forurettet og fraraade ligesindede at hoppe paa „Lystspillet“.

„Jørgen Bugge“ skildrer Brydningen mellem to Ægtefæller, som til Trods for deres store Kærlighed til hinanden, lever Livet i hver sit Kulturplan, hun som den selfmade

Mands Datter i det første Plan, hvor hjemlig Komfort, smagfulde Omgivelser, kunstnerisk Udstyr betegner virkelige Kulturværdier, men han i det langt højere Plan, hvor disse kulturelle Goder langt fra at betegne Værdier for ham, fylder ham med Lede og med Samvittighedsskrupler overfor de mange, som uforskyldt ikke fik Del i disse Goder, men fødtes til kun at leve Livet paa Skyggesiden. Han bliver da mere og mere behersket af den Idé, at det er Kulturmenneskets Pligt at stige ned i Samfundet og give hele sit Liv for at skabe en bedre og lykkeligere Menneskeslægt ikke ved at uddybe Klassehadet, men ved at øve Kærlighedens Gerninger og lære Menneskene at elske og forstaa hverandre. Han forlanger derfor af hendes og sin Kærlighed, at de skal dele deres Lykke med de mange, som smægter efter Lykken. — Men her er det, hun gør Modstand af hele sin inderst oprørte Natur og til sidst skiller sin Skæbne fra hans. Forfatteren synes at søge Forklaringen paa dette Oprør hovedsagelig i hendes kvindelige Natur, som værger sin Kærlighed som Hunørnen sin Rede, og hader dem, som kræver, at hun skal dele den med andre. For Kvinden er Kærligheden til Manden Hovedsagen, for Manden kun noget ved Siden af; skal han vælge mellem sin Idé og sin Kærlighed, vælger han Idéen. Vi er tilbøjelige til at tro, at denne gennem lange Tider godkendte Opfattelse er ved at blive forældet. Vi tror, at den her fremhævede Forskel imellem mandlig og kvindelig Livsopfattelse bunder ikke saa meget i begge Parters forskellige Natur, som i deres Tilvænnning og Afpasning efter givne Forhold. Saa længe Hjemmet var saa at sige Kvindens eneste Verden, og hendes Kærlighed til Manden, beseglet ved Ægteskabet, Døren til denne Verden, fandt hun alene sit Udtryk i Hjemmets og Kærlighedens Idé, men nu, hvor Grænserne mellem Hjem og Samfund mere og mere slettes, hvor ogsaa hendes Blik rettes mod Nøden og Uretfærdigheden derude, er der intet til Hinder for, at hun i et ægte skabeligt Forhold kan være Bæreren af en Idé, som kræver Plads ved Siden af Kærligheden til Manden, og han den, som kræver, at Hjemmet og hans Kærlighed skal eje hende udelte. Det kunde i hvert Fald have sin store Interesse at se et Drama, som skildrede en Konflikt paa dette Grund-

lag. — Og netop som Fru Kock-Schøler har skildret Jørgen Bugge og hans Hustru, han med flere Slægtleds Kultur bag sig, og hun som den, der først i sin Mands Hjem har modtaget en kulturel Forfinelse og Forædling, er der al Grund til at antage, at Konflikten mellem dem bunder i, at de Goder, som for hende betyder en Kulturværdi, for ham længst har tabt denne Værdi og nærmest er ved at betyde det modsatte. Hun maa nødvendigvis tabe til sidst, fordi uden hans Hjem og hans Kærlighed har Livet ingen Værdi for hende, mens han i Virkeliggørelsen af sin Idé finder en delvis Erstatning for, hvad han har mistet. Saa vender hun da tilbage, fattig og plyndret for alt det, som gav Livet Værd for hende og giver sig ind under hans Vilje og Kærlighed. Hun er ikke blevet et andet Menneske, kun et fattigere Menneske — og her viser Fru Kock-Schøler sig som den fine Menneskekender — hun sprænger ikke Else Bugges Rammer for at naa til en lykkelig Løsning, driver hende ikke ud over hendes Begrænsning — men fordi hun, som hun selv i et Interview har sagt, tror paa Kærlighedens bærende Magt i Livet, saa meddeler hun ogsaa Tilskueren den Tro, at det vil lykkes Bugges uformindskede Kærlighed at vinde Else til sidst ikke blot for sig selv, men ogsaa for sit Livsværk.

Inga Nalbandian: De hjem søgte.
148 Sider. Aschehoug & Co. København.

I sin første Bog om det ulykkelige armeniske Folk, „Den store Jammer“, stillede Inga Nalbandian os ikke direkte Ansigt til Ansigt med de armeniske Rædsler, vi oplevede dem paa anden Haand, gennem Øjenvidners Beretninger. I denne Bog viser hun ikke længere sine Læsere denne Skaansel, men river hensynsløst Sløret til Side for de Skændselsgerninger, som de civiliserede Stormagter lod et europæisk Land begaa overfor et uskyldigt, værgeløst Folk, uden at gøre noget Forsøg paa at hindre det. Og hvorfor skulde hun skaane dem, som fik Lov til at leve i disse tre Rædselsaar sorgløst og uantastet; hvis eneste Ulempe af Krigen har været en taalelig Varefordyrelse og nogen Vanskelighed ved at skaffe sig enkelte Fornødenheder? — Er det ikke simpel Retfærdighed mod de hjem-søgte, martrede, myrdede, skændede Armeniere, at Verden faar ren Be-